

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 17.12.2015 г.
JOIN(2015) 35 final

ANNEX 1

ПРИЛОЖЕНИЕ

СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА ПАРТНЬОРСТВО И РАЗВИТИЕ МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ИСЛЯМСКА РЕПУБЛИКА АФГАНИСТАН

към

Съвместно предложение за Решение на Съвета

**за подписване от името на Европейския съюз на Споразумението за
сътрудничество за партньорство и развитие между Европейския съюз и Ислямска
република Афганистан**

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, [...] г.
(OR. bg)

SN 5385/15

ЗАКОНОДАТЕЛНИ АКТОВЕ И ДРУГИ ПРАВНИ ИНСТРУМЕНТИ

Относно: Споразумение за сътрудничество за партньорство и развитие между
Европейския съюз и Ислямска република Афганистан

СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО
ЗА ПАРТНЬОРСТВО И РАЗВИТИЕ
МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
И ИСЛЯМСКА РЕПУБЛИКА АФГАНИСТАН

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ, наричан по-нататък „Съюзът“ или „ЕС“,

и

ИСЛЯМСКА РЕПУБЛИКА АФГАНИСТАН, наричана по-нататък „Афганистан“,

наричани по-нататък заедно „страните“,

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО ангажираността си по отношение на суверенитета, независимостта и териториалната цялост на Афганистан;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО ангажираността си с общите принципи на международното право, целите и принципите на Устава на Организацията на обединените нации, международните конвенции и резолюциите на Съвета за сигурност на ООН;

КАТО ОТЧИТАТ историческите, политическите и икономическите връзки, обединяващи страните;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ желанието си да задълбочат своето сътрудничество въз основа на споделени ценности и при извличане на взаимна полза;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите политически цели, възприети ценности и ангажименти на страните, в това число зачитането на демократичните принципи, принципите на правовата държава, правата на човека и доброто управление;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че тези принципи са неделима част от дългосрочното развитие;

КАТО ОТЧИТАТ, че афганистанският народ, посредством своите законни, демократични институции и съгласно Конституцията на Афганистан, е легитимният отговорник и двигателят за процесите на стабилизиране, развитие и демократизация на Афганистан;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че Европейският съюз е ангажиран с подкрепата за усилията на Афганистан да постигне възможно най-голямо развитие през идното десетилетие на трансформация;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ взаимните ангажименти, поети на международните конференции за Афганистан, проведени в Бон през декември 2011 г., в Токио през юли 2012 г. и в Лондон през 2014 г.;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО ангажимента на Афганистан да продължи да подобрява управлението и ангажимента на Съюза за трайна ангажираност по отношение на Афганистан;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че страните отдават особена важност на всеобхватния характер на отношенията, които възнамеряват да насърчават чрез настоящото споразумение;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО желанието си да насърчават икономическия и социален напредък на своите народи и волята си да консолидират, задълбочат и разнообразят своите отношения в областите от взаимен интерес;

КАТО ОТЧИТАТ, че в съответствие с Конституцията на Афганистан овластяването на жените и пълноценното им участие на равна основа във всички сфери на обществото, включително участие във вземането на решения в политическия процес на всички равнища, са от основно значение за постигането на равенство и мир;

КАТО ОТЧИТАТ колко важно е сътрудничеството за развитие с развиващите се държави, особено тези с ниски доходи, които се намират в период след конфликт и които нямат излаз на море, с оглед на техния устойчив икономически растеж и устойчиво развитие, с оглед на навременното и цялостно изпълнение на договорените на международно равнище цели за развитие, в това число Целите на хилядолетието за развитие на ООН и показателите за развитие, приети впоследствие от Афганистан, както и с оглед на по-добрата интеграция на Афганистан в региона;

КАТО ОТЧИТАТ, че трябва да се вземат ефективни мерки за насърчаване на съблюдаването на етичните норми и отчетността, осигуряване на правилното използване на публичните средства и борба с корупцията;

КАТО ОТЧИТАТ, че чрез засиленото сътрудничество между страните следва да се подпомогне капацитетът на Афганистан да подобрява качеството на своята администрация и управление, както и да повишава прозрачността и ефективността на управлението на публичните финанси;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО значението на координацията в контекста на съответните регионални и международни форуми, по-специално що се отнася до подхода на страните към глобалните предизвикателства и регионалното икономическо сътрудничество;

КАТО ОТЧИТАТ, че тероризмът представлява заплаха за техните народи и общата им сигурност, и като изразяват пълната си ангажираност с борбата срещу всички форми на тероризъм, с установяването на ефективно международно сътрудничество и създаването на инструменти за изкореняването им, в съответствие с международното право, включително правото в областта на правата на човека и хуманитарното право;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО общия си ангажимент за борба с организираната престъпност, в това число трафика на хора, контрабандата на мигранти и трафика на наркотици, включително посредством регионални и международни механизми;

КАТО ОТЧИТАТ заплахата за здравето и сигурността, породена от незаконните наркотици, и необходимостта от съгласувано регионално и международно сътрудничество за борба с отглеждането, производството, съдействието за разпространението, както и с трафика, употребата и търсенето на наркотици и отклоняването на прекурсори на наркотични вещества, и като отчитат също колко важно е да съществуват алтернативи за поминъка на лицата, отглеждащи опиев мак, в този контекст;

КАТО ОТЧИТАТ необходимостта да се спазват международните ангажименти за разоръжаване и неразпространение на оръжия;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че Международният наказателен съд представлява важен инструмент за постигането на мир и правосъдие в международен план, чиято цел е ефективното преследване на най-тежките престъпления, будещи тревогата на международната общност;

КАТО ОТЧИТАТ, че търговията и преките чуждестранни инвестиции ще играят значителна роля за развитието на Афганистан и че страните отдават особено значение на принципите и правилата на международната търговия, които се съдържат *inter alia* в Споразумението за създаване на Световната търговска организация (СТО);

КАТО ИЗРАЗЯВАТ пълната си ангажираност с поощряването на устойчивото развитие във всичките му измерения, включително в областта на опазването на околната среда, ефективното сътрудничество за борба с изменението на климата и ефективното насърчаване и изпълнение на международно признатите трудови стандарти;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ значението на сътрудничеството в областта на миграцията;

КАТО ОТЧИТАТ, че следва да се обърне особено внимание на положението и основните права на бежанците и вътрешно разселените лица, включително на тяхното безопасно, организирано и доброволно връщане по домовете им;

КАТО ОТБЕЛЯЗВАТ, че ако страните решат, в рамките на настоящото споразумение, да сключат специфични споразумения относно пространството на свобода, сигурност и правосъдие, които трябва да бъдат сключени от Съюза съгласно част трета, дял V от Договора за функционирането на Европейския съюз, разпоредбите на такива бъдещи споразумения не обвързват Обединеното кралство и/или Ирландия, освен ако Съюзът, едновременно с Обединеното кралство и/или Ирландия във връзка със съответните им предходни двустранни отношения, не уведоми Афганистан, че тези бъдещи споразумения обвързват Обединеното кралство и/или Ирландия като част от Съюза в съответствие с Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз. Също така всички последващи вътрешни за ЕС мерки, които трябва да бъдат приети за изпълнение на настоящото споразумение по силата на споменатия по-горе дял V, няма да обвързват Обединеното кралство и/или Ирландия, освен ако те не са уведомили за желанието си да участват в такива мерки или да ги приемат в съответствие с Протокол № 21. Като отбелязват също, че такива бъдещи споразумения или такива последващи вътрешни за ЕС мерки попадат в приложното поле на Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към горепосочените договори,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

ДЯЛ I

ЕСТЕСТВО И ПРИЛОЖНО ПОЛЕ

ЧЛЕН 1

1. Установява се партньорство между страните в границите на съответната им компетентност в съответствие с техните нормативни разпоредби, процедури и ресурси и при пълно зачитане на международните правила и норми.
2. Това партньорство има за цел засилване на диалога и сътрудничеството с оглед на:
 - а) подпомагането на мира и сигурността в Афганистан и региона;
 - б) насърчаването на устойчивото развитие, на стабилна и демократична политическа среда и на интегрирането на Афганистан в световната икономика;
 - в) установяването на редовен диалог по политически въпроси, включително утвърждаването на правата на човека и равенството между половете и насърчаването на участието на гражданското общество;
 - г) насърчаването на сътрудничеството за развитие в контекста на общия ангажимент на страните за изкореняване на бедността и за постигане на ефективност на помощта;

- д) взаимноизгодното развиване на търговията и инвестициите между страните с цел осъществяване на сътрудничество във всички области от взаимен интерес, свързани с икономиката, търговията и инвестициите, за да се улеснят устойчивите търговски и инвестиционни потоци и да се предотвратят и премахнат пречките пред търговията и инвестициите, по начин, който следва и допълва настоящите и бъдещите регионални инициативи;
- е) подобряването на координацията между страните относно глобалните предизвикателства, по-специално чрез насърчаването на многостранни решения; и
- ж) насърчаването на диалога и сътрудничеството в редица конкретни сектори от взаимен интерес, в това число модернизацията на публичната администрация и на управлението на публичните финанси, правосъдието и вътрешните работи, околната среда и изменението на климата, природните ресурси и суровините, реформата на сектора на сигурността, образованието и обучението, енергетиката, транспорта, селското стопанство и развитието на селските райони, финансовите услуги, данъчното облагане, митниците, заетостта и социалното развитие, здравеопазването и безопасността, статистиката, регионалното сътрудничество, културата, информационните технологии и аудио-визуалния/медийния сектор.

3. В тази връзка се обръща специално внимание на изграждането на капацитет, за да се подпомогне развитието на институциите на Афганистан и да се гарантира, че Афганистан може да се възползва в пълна степен от възможностите, предлагани от засиленото сътрудничество в рамките на настоящото споразумение.

4. Страните насърчават контактите между членове на парламентите, членове на гражданското общество и специалисти с оглед на постигането на целите на настоящото споразумение, и по-специално що се отнася до подкрепата за парламентарните и други демократични институции.

5. Страните се стремят да насърчават разбирателството, *inter alia* посредством сътрудничество между организации като мозъчните тръстове, академичните общности, предприятията и медиите под формата на семинари, конференции, младежки обмен и други дейности.

ЧЛЕН 2

Общи принципи

1. Страните потвърждават своите споделени ценности, изразени в Устава на Организацията на обединените нации.
2. Страните отчитат, че афганистанският народ, посредством своите законни, демократични институции и съгласно Конституцията на Афганистан, е легитимният отговорник и двигател за процесите на стабилизиране, развитие и демократизация на Афганистан.
3. Зачитането на демократичните принципи и правата на човека, установени във Всеобщата декларация за правата на човека и други приложими международни инструменти за правата на човека, както и на принципа на правовата държава, е в основата на вътрешните и международните политики на двете страни и съставлява съществен елемент от настоящото споразумение.
4. Страните потвърждават своя ангажимент да си сътрудничат допълнително за пълното постигане на договорените на международно равнище цели за развитие, в това число Целите на хилядолетието за развитие, приети от Афганистан, както и всички приети впоследствие показатели за развитие. По този начин те признават отговорността на Афганистан за изготвянето и изпълнението на плановете на страната за икономическо и социално развитие и за съответните политики за развитие, в това число националните програми от приоритетно значение. В тази връзка те потвърждават своята ангажираност с постигането на високо равнище на защита на околната среда, приобщаващо общество и равенство между половете.

5. Страните потвърждават ангажираността си с принципите на добро управление, включително независимостта на парламентите и съдебната власт и борбата с корупцията на всички равнища.
6. Страните се споразумяват, че сътрудничеството съгласно настоящото споразумение ще бъде в съответствие с техните собствени законови актове, подзаконови актове и правила.

ДЯЛ II

ПОЛИТИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ЧЛЕН 3

Политически диалог

Между страните се установява редовен политически диалог, който при целесъобразност може да се провежда на равнище министри. Той укрепва техните отношения, допринася за развитието на партньорството и увеличава взаимното разбирателство и солидарността. Страните засилват своя политически диалог в подкрепа на общите си интереси, в това число в подкрепа на съответните си позиции на регионалните и международните форуми.

А. СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА, РАВЕНСТВОТО МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ И ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО

ЧЛЕН 4

Права на човека

1. В съответствие с член 1, параграф 2, буква в) и член 2, параграф 3 страните се споразумяват да си сътрудничат за утвърждаването и ефективната защита на правата на човека, включително, ако е приложимо, по отношение на ратифицирането и прилагането на международните правни инструменти за правата на човека. Те извършват преглед на прилагането на тази разпоредба в хода на политическия си диалог.
2. Сътрудничеството, посочено в параграф 1, може да включва *inter alia*:
 - а) подкрепа за разработването и изпълнението на национални планове за действие в областта на правата на човека;
 - б) утвърждаване на правата на човека и образование в тази област;
 - в) укрепване на институциите на национално и поднационално равнище в Афганистан, работещи в областта на правата на човека;

- г) установяване на съдържателен и широкообхватен диалог за правата на човека; и
- д) засилване на сътрудничеството в рамките на институциите на ООН, работещи в областта на правата на човека.

ЧЛЕН 5

Равенство между половете

1. Страните си сътрудничат за укрепване на политиките и програмите, свързани с равенството на половете, и на изграждането на институционален и административен капацитет, както и в подкрепа на изпълнението на стратегии за равенство на половете, в това число правата и овластяването на жените, за да се гарантира равнопоставеното участие на мъжете и жените във всички сфери на икономическия, културния, политическия и обществения живот. Сътрудничеството е насочено по-конкретно към подобряване достъпа на жените до ресурсите, необходими им за пълноценно упражняване на техните основни права, и по-специално до образование.
2. Страните способстват за създаването на подходяща рамка за:
 - а) гарантиране на надлежното включване на свързаните с равенството между половете въпроси във всички стратегии, политики и програми за развитие, и по-специално отнасящите се до политическото участие, здравето и грамотността; и
 - б) обмен на опит и най-добри практики за насърчаване на равенството между половете и поощряване на приемането на положителни мерки в полза на жените.

ЧЛЕН 6

Гражданско общество

1. Страните отчитат ролята и потенциалния принос на организираното гражданско общество, особено академичните среди, в процеса на диалог и сътрудничество по настоящото споразумение и се споразумяват да насърчават ефективния диалог с гражданското общество и ефективното му участие.
2. Страните работят заедно за насърчаване на ролята на гражданското общество, за да може то:
 - а) да бъде консултирано в процеса на изготвяне на политики в страната в съответствие с демократичните принципи и конституционните разпоредби;
 - б) да бъде информирано за и да участва в консултации относно стратегиите за развитие и сътрудничество и секторните политики, и по-специално в области, които представляват интерес за него, включително във всички етапи на процеса на развитие;
 - в) да получава финансови средства, доколкото вътрешните правила на всяка от страните допускат това, в съответствие с принципите на прозрачност и отчетност, както и подкрепа за изграждането на капацитет в областите от ключово значение; и
 - г) да участва в изпълнението на програми за сътрудничество в области, които го засягат.

Б. ИЗГРАЖДАНЕ НА МИРА

ЧЛЕН 7

Политики за изграждане на мира, предотвратяване и разрешаване на конфликти

1. Страните подчертават своята ангажираност с усилията за мир и помирение, ръководени от Афганистан. Те подчертават колко важно е провеждането на приобщаващ мирен процес, основан на консенсус сред всички афганистанци, съгласно заявеното по време на съвета на старейшините — т.нар. Джирга на мира, през юли 2010 г. и традиционния върховен съвет Лоя джирга през ноември 2011 г. Те признават, че предпоставка за успеха на мирния процес е поемането на отговорност за него от афганистанския народ и институции, при силна подкрепа от международната общност.
2. Страните насърчават диалога между държавите в региона и извън него, за да им се даде възможност да играят пълноценна роля в подпомагането и улесняването на мирния процес.
3. Страните потвърждават отново важната роля на жените за разрешаването на конфликтите и за изграждането на мира. Те изтъкват колко важни са пълноценното участие и ангажираност на жените във всички усилия за поддържане и насърчаване на мира и сигурността, както и необходимостта от засилване на ролята им при вземането на решения във връзка с разрешаването на конфликти, в съответствие с Резолюция 1325(2000) на Съвета за сигурност на ООН.
4. Съвместните дейности в тази област включват способстване за изграждането на дълготраен мир в Афганистан и подкрепа за постигането на активна роля на гражданското общество в съответствие с принципите на Новия курс за поемане на ангажименти в нестабилни държави.

В. ПОДКРЕПА ЗА МЕЖДУНАРОДНАТА СИГУРНОСТ

ЧЛЕН 8

Сътрудничество по отношение на Римския статут

Страните считат, че ефективната работа на Международния наказателен съд представлява важна стъпка към постигането на мир и справедливост в международен план. Те потвърждават, че за разследването и наказването на най-тежките престъпления, будещи тревогата на международната общност като цяло, най-напред се предприемат мерки на национално равнище в сътрудничество с Международния наказателен съд. Страните се споразумяват да си сътрудничат за насърчаване на всеобщото присъединяване към Римския статут, като:

- а) предприемат стъпки, по целесъобразност, за ратифициране на инструментите, свързани с Римския статут, и по-специално на Споразумението за привилегиите и имунитетите на Международния наказателен съд;
- б) обменят опит относно правните изменения, необходими с оглед на ратифицирането и прилагането на Римския статут; и
- в) предприемат мерки за запазване на непокътнатостта на Римския статут.

ЧЛЕН 9

Борба с разпространението на оръжия за масово унищожение
и с химическите, биологичните, радиологичните и ядрените рискове

1. Страните считат, че разпространението на оръжия за масово унищожение (ОМУ) и техните носители, както за държавни, така и за недържавни образувания, представлява една от най-сериозните заплахи за международната стабилност и сигурност.
2. По тази причина страните се споразумяват да си сътрудничат на международните форуми с цел противодействие на разпространението на ОМУ и на техните носители чрез пълно спазване и изпълнение на национално равнище на техните съществуващи задължения по многостранните договори и конвенции за разоръжаване и неразпространение, както и други многостранно договорени споразумения и международни задължения. Страните се споразумяват, че настоящата разпоредба представлява съществен елемент от настоящото споразумение.
3. Страните се договарят още да си сътрудничат и да предприемат стъпки за засилване на изпълнението на международните инструменти за разоръжаване и неразпространение на ОМУ и техните носители, приложими за двете страни, включително чрез обмен на информация и експертни знания и опит.
4. Страните се споразумяват да си сътрудничат и да допринасят за противодействие на разпространението на ОМУ и техните носители чрез предприемане на действия съответно за подписване, ратифициране или присъединяване към всички други приложими международни инструменти и за цялостното им прилагане.

5. Страните се споразумяват също така да си сътрудничат за въвеждане на ефективен национален контрол върху износа, предотвратяване на разпространението и контрол над износа и транзитното преминаване на стоки, свързани с ОМУ, включително чрез контрол, свързан с ОМУ, упражняван спрямо крайната употреба на технологии с възможна двойна употреба, и ефективни санкции при нарушаване на контрола на износа.
6. Страните отчитат, че химическите, биологичните, радиологичните и ядрените (ХБРЯ) рискове могат да имат силно отрицателно въздействие върху обществата. Те също така отчитат, че рисковете могат да произтичат от престъпна дейност (разпространение, трафик), аварии (промишленост, транспорт, лаборатории) или природни рискове (пандемии). Ето защо те поемат ангажимент да си сътрудничат за укрепване на институционалния капацитет за намаляване на химическите, биологичните, радиологичните и ядрените рискове. Това може да се изразява в проекти по правни и регулаторни въпроси, въпроси на правоприлагането, научни въпроси и въпроси, свързани с подготвеността, както и сътрудничество на регионално равнище.
7. Съюзът предоставя, по целесъобразност, подкрепа за тези усилия, насочена към изграждане на капацитет и техническа помощ.

ЧЛЕН 10

Малки оръжия и леко въоръжение и други конвенционални оръжия

1. Страните отчитат, че незаконното производство, прехвърляне и движение на малки оръжия и леки въоръжения (МОЛВ), включително боеприпасите за тях, както и прекаленото им натрупване, лошото управление, недостатъчно обезопасените запаси и неконтролираното разпространение продължават да представляват сериозна заплаха за мира и международната сигурност.

2. Страните се споразумяват да спазват и изцяло да изпълняват съответните си задължения за справяне с незаконната търговия с МОЛВ, включително боеприпасите за тях, съгласно действащите международни споразумения и резолюциите на Съвета за сигурност на ООН, както и своите ангажменти в рамките на други международни инструменти, приложими в тази област, като Програмата за действие на ООН за предотвратяване, борба и премахване на незаконната търговия с МОЛВ във всичките ѝ аспекти.

3. Страните признават значението на националните системи за контрол на трансфера на конвенционални оръжия в съответствие със съществуващите международни стандарти. Страните признават значението на прилагането на този контрол по отговорен начин като принос за мира, сигурността и стабилността в международен и регионален план и за намаляването на човешкото страдание, както и за предотвратяване на отклоняването на конвенционални оръжия.

4. Страните се ангажират да си сътрудничат и да гарантират координация, допълване и полезно взаимодействие в усилията си за регулиране или подобряване на регулирането на международната търговия с конвенционални оръжия и за предотвратяване, борба и премахване на незаконната търговия с оръжие. Те се споразумяват да установят редовен политически диалог, който ще съпътства и затвърди този ангажимент.

ЧЛЕН 11

Борба с тероризма

1. Страните са решени да се борят с тероризма във всичките му форми, включително в регионален контекст, при пълно зачитане на принципите на правовата държава и международното право, както и да работят заедно за предотвратяване на разпространението на екстремистки идеологии, и по-специално на радикализацията на младите хора. Те се ангажират да си сътрудничат със своите международни партньори във връзка с цялостното изпълнение на Глобалната стратегия на ООН за борба с тероризма.
2. Страните се споразумяват да си сътрудничат по въпроси, засягащи борбата с терористичната дейност, и да обменят информация по всички имащи отношение въпроси, по целесъобразност и в съответствие с вътрешното и международното право. Борбата с тероризма представлява важен елемент в тяхното сътрудничество. Те се споразумяват да насърчават прилагането на съответните международни инструменти и конвенции в тази област. В този контекст израждането на капацитет ще обхваща съответните области на наказателното правосъдие.

ДЯЛ III

СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА РАЗВИТИЕ

ЧЛЕН 12

Сътрудничество за развитие

1. Основните цели на сътрудничеството за развитие са постигането на Целите на хилядолетието за развитие (и приетите впоследствие показатели за развитие), изкореняването на бедността, устойчивото развитие и интегрирането в световната икономика, като се обръща специално внимание на най-уязвимите групи в обществото. Страните отчитат, че сътрудничеството между тях е от ключово значение за преодоляване на предизвикателствата пред развитието на Афганистан и че изграждането на институции трябва да бъде основна част от него.
2. При това сътрудничество се вземат под внимание стратегиите и програмите на Афганистан за социално-икономическо развитие, и по-специално Националната стратегия за развитие на страната и други мерки, приети на международните конференции относно развитието на Афганистан, Лондонската декларация от 2010 г., Процеса от Кабул, заключенията от конференцията в Бон от декември 2011 г., както и декларацията от Токио относно партньорство за самостоятелност в Афганистан и рамката от Токио за взаимна отчетност от юли 2012 г., при пълно отчитане на стратегията на афганистанското правителство за икономиката и развитието „Realising Self Reliance: Commitments to Reforms and Renewed Partnership“ („Постигане на самостоятелност: ангажименти за реформи и подновено партньорство“), представена на Лондонската конференция през 2014 г.

3. Страните използват сътрудничеството си за развитие, *inter alia*, за укрепване на управленските институции на Афганистан и за създаване на условия за устойчиво развитие и дългосрочен икономически растеж в съответствие с националните програми от приоритетно значение и стратегията на Афганистан за икономиката и развитието „Постигане на самостоятелност: ангажименти за реформи и подновено партньорство“. Те ще бъдат основният двигател за прилагането на тази стратегия и ангажиментите, поети от Афганистан в Бон, Токио и Лондон. При сътрудничеството си с Афганистан Съюзът в пълна степен взема предвид рамката от Токио за взаимна отчетност (или взаимно договорена рамка, която ще я замени), като при програмирането на помощта си той взема под внимание ангажиментите, включително финансовите такива, и подробните договорености, предвидени в тази рамка.

4. Страните потвърждават целта за постигане на Целите на хилядолетието за развитие, приети от Афганистан, както и всички приети впоследствие показатели за развитие, както и своята ангажираност с Парижката декларация за ефективност на помощта, Програмата за действие от Акра и заключителния документ от Пусан, по-конкретно във връзка с Новия курс за поемане на ангажименти в нестабилни държави.

5. Страните се споразумяват да насърчават дейностите за сътрудничество в съответствие със своите нормативни разпоредби, процедури и ресурси и при пълно зачитане на международните правила и норми. Те се споразумяват, че тяхното сътрудничество за развитие ще бъде в съответствие с изискванията на общия им ангажимент за ефективност на помощта, ще се прилага по начин, при който се зачита водещата роля на Афганистан, ще бъде съгласувано с националните приоритети на Афганистан и ще спомага за постигането на видими и трайни резултати по отношение на развитието на афганистанския народ, както и за дългосрочната икономическа устойчивост на страната, съгласно договореното в рамките на международните конференции, посветени на Афганистан. Те се споразумяват да увеличават във възможно най-голяма степен потенциала на помощта за развитие за изграждане на мира винаги, когато това е възможно, в рамките на Новия курс за поемане на ангажименти в нестабилни държави.

6. Ето защо страните се споразумяват да извършват редовен мониторинг на въздействието на своето сътрудничество за развитие чрез Съвместния комитет, създаден съгласно член 49, и да оценяват приноса му за постигане на Целите на хилядолетието за развитие, приети от Афганистан, и на всички приети впоследствие показатели за развитие.
7. Следните области или засягащи множество сектори теми ще бъдат системно интегрирани във всички области на сътрудничеството за развитие: права на човека, равенство между половете, демокрация, добро управление, устойчивост на околната среда, изменение на климата, здравеопазване, институционално развитие и изграждане на капацитет, мерки за борба с корупцията, борба с наркотиците и ефективност на помощта.
8. Що се отнася до инфраструктурните елементи, страните разглеждат възможността за използването на механизми, като например съчетаване на безвъзмездни средства и заеми от международните финансови институции и други механизми за поделение на риска, с цел привличане на допълнителни ресурси и увеличаване по този начин на въздействието на предоставената от Съюза помощ.
9. Страните се споразумяват, че икономическото им сътрудничество трябва да се осъществява така, че да се защитят интересите на най-уязвимите членове на обществото, в това число жените и децата, като се поставя акцент върху здравеопазването, образованието и селското стопанство и развитието на селските райони.
10. Страните се споразумяват, че търговията следва да насърчава устойчивото развитие във всичките му измерения и че следва да се направи оценка на нейното икономическо, социално и екологично въздействие. Те се споразумяват да насърчават своите предприятия да възприемат най-високите стандарти за отговорно бизнес поведение в съответствие с договорените на международно равнище принципи и стандарти, като например тези, установени в Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия и в Глобалния договор на ООН.

11. Страните се стремят да способстват за ефективното прилагане на основните трудови стандарти на Международната организация на труда (МОТ) и засилват сътрудничеството си по въпросите на заетостта и социалните въпроси, в това число принципите за достойни условия на труд.
12. Освен това страните се стремят да насърчават политики, насочени към гарантиране на наличността и снабдяването с храна на населението и с фураж за животновъдството по екологосъобразен и устойчив начин.
13. Страните се ангажират да обменят мнения и да си сътрудничат в рамките на всички съответни регионални и международни форуми и организации, включително ООН и нейните агенции и организации, с цел подобряване на разделението на задачите в областта на сътрудничеството за развитие и по-висока ефективност на помощта на място.
14. Страните също така се споразумяват да насърчават сътрудничеството в областите, посочени в настоящия член, между мозъчни тръстове, академичните среди, неправителствените организации, предприятията, операторите в сферата на културата и медиите чрез организирането на семинари, конференции и други свързани дейности, когато това е целесъобразно.

ДЯЛ IV

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ТЪРГОВИЯТА И ИНВЕСТИЦИИТЕ

ЧЛЕН 13

Търговско сътрудничество

1. Страните водят диалог по двустранни и многостранни търговски и свързани с търговията въпроси с цел засилване на двустранните търговски отношения и напредък на многостранната система за търговия, включително чрез подкрепа за членството на Афганистан в СТО.
2. Страните се ангажират да насърчават развитието и диверсификацията на своя търговски обмен във възможно най-висока степен и във взаимна полза. Те се ангажират да установят по-добри и предвидими условия за достъп до пазара, като работят в посока премахване на пречките пред търговията, по-конкретно чрез навременно премахване на нетарифните бариери и ограничения на търговията, които не са в съответствие с правилата на СТО, и чрез вземане на мерки за повишаване на прозрачността, при отчитане на работата, извършвана в тази сфера от международните организации, на които и двете страни са членки.
3. Като отчитат, че търговията играе неотменна роля за развитието и че преференциалните търговски режими са доказали своята полза за развиващите се държави, страните се стремят да засилят консултациите и сътрудничеството относно реалното им прилагане.

4. Страните се информират взаимно относно развитието на търговията и свързаните с търговията политики, като селскостопанската политика, политиката за безопасност на храните, политиката за защита на потребителите и политиката за околната среда. Те ще проучват възможностите за укрепване на своите търговски и инвестиционни отношения, включително, когато е уместно, договарянето на други споразумения от взаимен интерес.
5. Страните се възползват напълно от помощта за търговията и другите програми в тази област, включително техническа помощ за изграждане на капацитет, с оглед на засилването на двустранните търговски и инвестиционни отношения помежду си.
6. Страните отчитат значението на насърчаването на регионалното икономическо развитие в съответствие с дял VII от настоящото споразумение.
7. Страните се консултират бързо, в съответствие с член 54, относно всяко разминаване на мненията във връзка с прилагането на настоящия дял.

ЧЛЕН 14

Третиране като най-облагодетелствана нация

1. Страните взаимно си предоставят статут на най-облагодетелствана нация в търговията помежду си, в съответствие с Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г.
2. Третирането като най-облагодетелствана нация, посочено в параграф 1, не се прилага за преференциите, предоставени от всяка страна по силата на разпоредби в рамките на споразумения, с които се създава митнически съюз, зона за свободна търговия или еквивалентна зона на преференциално третиране.

ЧЛЕН 15

Санитарни и фитосанитарни въпроси

1. Страните си сътрудничат по въпроси, свързани с безопасността на храните, и по санитарни и фитосанитарни въпроси с цел опазване на живота и здравето на хората, животните и растенията на съответните им територии.
2. Страните обсъждат и обменят информация относно своите съответни мерки, определени в Споразумението на СТО за санитарните и фитосанитарните мерки, в Международната конвенция по растителна защита и от Световната организация за здравеопазване на животните и Комисията по Кодекс алиментариус.
3. Страните се споразумяват да започнат сътрудничество за изграждането на капацитет по санитарни и фитосанитарни въпроси. То следва да бъде конкретно насочено към нуждите на всяка страна и да се осъществява с цел на всяка от страните да се оказва съдействие за изпълнението на правните изисквания на другата страна.
4. Страните своевременно установяват диалог по санитарни и фитосанитарни въпроси по искане на една от страните.
5. Страните определят звена за контакт за комуникацията по въпросите, имащи отношение към настоящия член.

ЧЛЕН 16

Технически пречки пред търговията

Страните насърчават използването от Афганистан на международните и европейските стандарти като основа за техническите регламенти и процедурите за оценка на съответствието. Те си сътрудничат и обменят информация относно стандартите, техническите регламенти и процедурите за оценка на съответствието с цел да се гарантира, че те се изготвят, приемат и прилагат по прозрачен и ефективен начин и не създават ненужни пречки пред двустранната търговия между тях.

ЧЛЕН 17

Митници

1. Страните се стремят да засилят сътрудничеството между митническите органи, за да се осигури прозрачна търговска среда и да се улесни търговията, да се подобри сигурността на веригата на доставки, да се способства за безопасността на потребителите, да се спрат потоците от стоки, нарушаващи правата върху интелектуалната собственост, и да се води борба с контрабандата и измамите.
2. За тази цел страните по-специално обменят експертен опит и проучват възможностите за опростяване на процедурите, увеличаване на прозрачността и развитие на сътрудничеството. Те също така се стремят към сближаване на възгледите и към съвместни действия в контекста на съответните международни рамки.

3. Когато е целесъобразно, страните сключват протоколи за митническо сътрудничество и административна взаимопомощ в границите на институционалната рамка, определена в настоящото споразумение, без да се засягат други форми на сътрудничество.

4. Страните си сътрудничат с оглед на модернизирането на митническата администрация на Афганистан в съответствие с приложимите международни конвенции, така че да се подобри организационната ефективност на страната и ефективността на институциите ѝ при предоставянето на услуги, като същевременно се осигуряват прозрачно управление на публичните средства и отчетност. Изграждането на капацитет представлява важен елемент на това сътрудничество.

ЧЛЕН 18

Инвестиции

1. Страните насърчават преките чуждестранни инвестиции чрез установяването на привлекателна и стабилна инвестиционна среда. За тази цел те могат при необходимост да инициират последователен диалог, за да се увеличат разбирателството и сътрудничеството по въпросите на инвестирането, като се проучват административни механизми за улесняване на инвестиционните потоци и се насърчават стабилни и прозрачни правила в подкрепа на инвеститорите.

2. С оглед увеличаване на преките чуждестранни инвестиции от Съюза в Афганистан страните подчертават ролята на участието на частния сектор и в тази връзка признават необходимостта от мерки от страна на публичния сектор и стимули, като например достъп до кредитиране и инвестиционни гаранции.

ЧЛЕН 19

Услуги

Страните установяват конструктивен диалог, насочен по-специално към:

- а) обмен на информация относно съответните им регулаторни среди;
- б) насърчаване на достъпа до пазарите на другата страна;
- в) насърчаване на достъпа до източници на капитал и технологии; и
- г) стимулиране на търговията с услуги помежду им и на пазарите на трети държави.

ЧЛЕН 20

Движение на капитали

Страните се стремят да улесняват движението на капитали с цел да способстват за постигане на целите на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 21

Държавни поръчки

Страните си сътрудничат с цел създаване на ефективна и модерна система за държавни поръчки в Афганистан, в съответствие с договорените на международно равнище принципи относно прозрачността и процедурите за възлагане на държавни поръчки, както и относно насърчаването на справедливо и оптимално съотношение между качество и разходи при обществените поръчки.

ЧЛЕН 22

Прозрачност

Страните признават значението на прозрачността и на законосъобразността на прилагането на своите законови и подзаконови разпоредби, свързани с търговията. За тази цел те прилагат член X от Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г. и член III от Общото споразумение по търговията с услуги.

ЧЛЕН 23

Права върху интелектуалната собственост

1. Страните се споразумяват да защитават и да налагат спазването на правата върху интелектуалната собственост, включително географските означения, в съответствие с разпоредбите на международните споразумения, по които са страни.

2. Страните си сътрудничат за предотвратяване на всякакъв вид нарушения на права върху интелектуалната собственост, включително географските означения, и в борбата срещу фалшифицирането и пиратството. Те постигат съгласие да способстват за това чрез митническо сътрудничество и други подходящи форми на административно сътрудничество, включително чрез създаването и укрепването на организации за контрол и защита на тези права и чрез засилване на сътрудничеството относно подходящите способи за улесняване на защитата и регистрацията на географските означения на другата страна на съответните си територии, като вземат под внимание международните правила, практики и постижения в тази област и съответния си капацитет.

ДЯЛ V

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ПРАВОСЪДИЕТО И ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ЧЛЕН 24

Принципи на правовата държава, правно сътрудничество и полицейска дейност

1. При сътрудничеството си в сферата на правосъдието и вътрешните работи страните придават особено значение на консолидирането на принципите на правовата държава и укрепването на институциите на всички равнища в сферата на правоприлагането и правораздаването, и по-специално системата на местата за лишаване от свобода.

2. В сътрудничеството си страните обменят информация относно правните системи и законодателството. Те обръщат особено внимание на правата на жените и други уязвими групи, както и на защитата и прилагането на тези права.

3. Страните се споразумяват да си сътрудничат за насърчаване на по-нататъшни реформи на афганистанската полиция. Афганистан ще предприеме стъпки за въвеждане на най-добри практики в областта на дейността на гражданската полиция. Съюзът ще продължи да подкрепя развитието на сектора на правосъдието и националната полиция на Афганистан, включително финансирането на полицията в рамките на многогодишната индикативна програма за периода 2014—2020 г., в съответствие с определенията за допустимите дейности на Комитета за подпомагане на развитието към ОИСП.

4. Страните се споразумяват да си сътрудничат с цел модернизирането на сектора за сигурност на Афганистан посредством:

- а) укрепване на съдебната система и сектора на правосъдието, включително системата на местата за лишаване от свобода, със специален акцент върху увеличаването на независимостта на съдебната система;
- б) повишаване на ефективността на дейността на гражданската полиция в Афганистан;
- в) подобряване на правната и институционалната рамка в тази област; и
- г) изграждане на капацитет за разработване и изпълнение на политики в сектора на правосъдието и сектора за сигурност в Афганистан.

ЧЛЕН 25

Сътрудничество в борбата с организираната престъпност и корупцията

Страните се споразумяват да си сътрудничат в борбата с организираната, икономическата и финансовата престъпност и корупцията. Сътрудничеството е насочено по-специално към прилагането и утвърждаването на съответните международни стандарти и инструменти, като Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност и нейните протоколи и Конвенцията на ООН срещу корупцията. Страните обръщат особено внимание на връзките между организираната престъпност и трафика на наркотични вещества, прекурсори, опасни материали и оръжия, трафика на хора и контрабандата на мигранти. Те обменят информация по всички въпроси, свързани с борбата с престъпната дейност.

ЧЛЕН 26

Борба с наркотиците

1. Страните си сътрудничат с цел осигуряване на балансиран, цялостен и интегриран подход към въпросите, свързани с наркотиците.
2. Политиките и действията, свързани с наркотиците, са насочени към укрепване на структурите за борба с наркотиците, намаляване на предлагането, трафика и търсенето на наркотици и справяне със здравословните и социалните последици от злоупотребата с наркотични вещества. Страните си сътрудничат за предотвратяване на незаконното производство на упойващи вещества и отклоняването на химически прекурсори.

3. В съответствие с този съвместен подход страните гарантират, че борбата с наркотиците е интегрирана във всички имащи отношение области на сътрудничество, в това число правоприлагането, насърчаването на законни начини за препитание, намаляването на търсенето на наркотици и ограничаването на рисковете и вредите.

4. Сътрудничеството между страните включва техническа и административна помощ за Афганистан в тези области, в това число:

- а) изготвянето на законодателни актове и политики;
- б) създаването на национални институции и информационни центрове;
- в) подкрепата за действия на гражданското общество по въпросите, свързани с наркотиците, и усилия за намаляване на търсенето на наркотици и на вредите от наркотиците, включително лечение при злоупотреба с наркотици и рехабилитация;
- г) обучението на персонал;
- д) научноизследователската дейност във връзка с наркотиците; и
- е) предотвратяването на трафика и на отклоняването на прекурсори на наркотични вещества, използвани за незаконното производство на незаконни упойващи вещества и психотропни вещества.

Страните могат да се споразумеят за включването и на други области.

5. В рамките на своите съответни законодателства страните си сътрудничат за разбиване на транснационалните престъпни мрежи, занимаващи се с производството и трафика на наркотици, включително чрез обмен на информация и разузнавателни данни, обучение и споделяне на най-добри практики, в това число специални разузнавателни средства. Особени усилия трябва да бъдат положени за борба с проникването на престъпници в законната икономика.
6. Сътрудничество на регионално равнище за борба с трафика на наркотици следва да допълва този подход, включително чрез дипломатически контакти и в рамките на регионални форуми, в които страните участват, като например посочените в член 48.
7. Страните се споразумяват относно средствата за сътрудничество за постигането на тези цели. Действията се основават на взаимно съгласувани принципи в съответствие с международните конвенции в тази област, Политическата декларация и Декларацията относно водещите принципи за намаляване на търсенето на наркотици, приети на проведената през юни 1998 г. 20-а специална сесия на Общото събрание на ООН, посветена на световния проблем с наркотиците, Политическата декларация и Плана за действие за международно сътрудничество към интегрирана и балансирана стратегия за борба със световния проблем с наркотиците, приети на заседанието на групата на високо равнище на 52-рата сесия на Комисията по наркотичните вещества към ООН през март 2009 г., и Декларацията на третата конференция на министрите на партньорите от Парижкия пакт относно борбата с незаконния трафик на опиати с произход от Афганистан.

ЧЛЕН 27

Сътрудничество в борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма

1. Страните се споразумяват да си сътрудничат за предотвратяване на използването на техните финансови системи и на определени дейности и професии извън финансовия сектор за изпиране на приходите от престъпна дейност и финансиране на тероризма.
2. Страните се споразумяват да насърчават техническата и административната подкрепа, насочена към разработването и прилагането на нормативни разпоредби и към ефективното функциониране на механизмите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма. По-специално, сътрудничеството позволява обмен на релевантна информация в рамките на съответните законодателства и приемането на подходящи и международно признати стандарти за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, равностойни на тези, приети от Съюза и международните органи, действащи в тази област, като например Специалната група за финансови действия (FATF).

ЧЛЕН 28

Сътрудничество в областта на миграцията

1. Страните се споразумяват да си сътрудничат с цел предотвратяване на незаконните миграционни потоци от своята територия към територията на другата страна.

2. Страните потвърждават значението на съвместното управление на миграционните потоци между Афганистан и Европейския съюз и се ангажират да водят всеобхватен диалог и да осъществяват сътрудничество по въпросите, свързани с миграцията, в съответствие с глобалния подход на ЕС към миграцията и мобилността и съответните международни конвенции. Този диалог и сътрудничество обхващат въпроси, засягащи предоставянето на убежище, връзките между миграцията и развитието, законната и незаконната имиграция, връщането, обратното приемане, визите, управлението на границите, сигурността на документите и борбата с трафика на хора и контрабандата на мигранти.

3. Сътрудничеството в областите, посочени в настоящия член, може да включва също така мерки за изграждане на капацитет.

4. Страните се споразумяват да сключат, при поискване от една от страните, споразумение, уреждащо специфичните задължения за обратно приемане, включително разпоредби относно гражданите на други държави и лицата без гражданство.

ЧЛЕН 29

Консулска закрила

Афганистан е съгласен, че консулските и дипломатическите органи на всяка представена държава — членка на Европейския съюз, предоставят закрила на всеки гражданин на държава — членка на Европейския съюз, която няма постоянно представителство в Афганистан, което действително да е в състояние да предостави консулска закрила в даден случай, при същите условия като на гражданите на тази държава — членка на Европейския съюз.

ЧЛЕН 30

Защита на личните данни

1. Страните се споразумяват да си сътрудничат, за да се повиши нивото на защита на личните данни до най-високите международни стандарти, като стандартите, съдържащи се например в Насоките за регулиране на компютризирани досиета с лични данни, приети с Резолюция 45/95 на Общото събрание на ООН от 14 декември 1990 г.
2. Сътрудничеството в областта на защитата на лични данни може да включва, *inter alia*, техническа помощ под формата на обмен на информация и експертен опит.

ДЯЛ VI

СЕКТОРНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ЧЛЕН 31

Модернизация на публичната администрация

Страните се споразумяват да си сътрудничат с оглед на изграждането на професионална, независима и ефективна държавна администрация в Афганистан на национално и поднационално равнище. Сътрудничеството в тази област се съсредоточава върху обучението и изграждането на капацитет с цел:

- а) подобряване на организационната ефективност;
- б) повишаване на ефективността на институциите при предоставянето на услуги;
- в) осигуряване на прозрачно управление на публичните средства и отчетност;
- г) подобряване на нормативната и институционалната уредба; и
- д) по-добро разработване и изпълнение на политики.

ЧЛЕН 32

Управление на публичните финанси

В съответствие с член 31 страните укрепват своето сътрудничество по въпросите, свързани с управлението на публичните финанси в Афганистан. Сътрудничеството е съсредоточено върху следните области:

- а) управление на бюджета на национално и поднационално равнище;
- б) прозрачно движение на финансови средства между бюджетните органи и между тези органи и бенефициерите и получателите;
- в) контрол, включително от страна на парламента и на независими одитни органи; и
- г) механизми за ефективно и бързо отстраняване на евентуални нередности при използването на публични средства.

Съюзът предоставя подкрепа в тези области, когато е целесъобразно, като поставя акцент върху изграждането на капацитет и техническата помощ.

ЧЛЕН 33

Добро управление в областта на данъчното облагане

С оглед на укрепването и развитието на икономическите дейности, като същевременно се отчита необходимостта от разработването на подходяща регулаторна рамка, страните признават и се ангажират да прилагат принципите на добро управление в областта на данъчното облагане. Те се стремят да си сътрудничат за тази цел, по-специално за да се улесни събирането на данъчните приходи в Афганистан и за да се окаже съдействие на Афганистан в разработването на мерки за ефективното прилагане на тези принципи.

ЧЛЕН 34

Финансови услуги

1. Страните се споразумяват да засилят сътрудничеството си за усъвършенстване на счетоводните, надзорните и регулаторните системи в банковото и застрахователното дело и в други области на финансовия сектор.
2. Страните си сътрудничат за развиване на правната и регулаторната уредба, инфраструктурата и човешките ресурси на Афганистан, както и за въвеждане на корпоративно управление и на международните счетоводни стандарти на капиталовия пазар в Афганистан.

ЧЛЕН 35

Статистика

1. Страните се споразумяват да изграждат и доразвиват капацитета в областта на статистиката, като насърчават хармонизирането на статистическата методология и използват най-добрите практики с оглед на опита на Съюза, включително по отношение на събирането и разпространението на статистическа информация. Това ще им позволи да използват на взаимно приемлива основа статистически данни за всяка област, попадаща в приложното поле на настоящото споразумение, за която могат да се събират, обработват, анализират и разпространяват статистически данни.
2. Сътрудничеството в областта на статистиката има за цел повишаване на качеството на статистическите данни и се съсредоточава върху обмена на знания, насърчаването на добри практики и спазването на основополагащите принципи на официалната статистика, приети от ООН, и Кодекса на европейската статистическа практика.

ЧЛЕН 36

Управление на риска от бедствия

1. Страните се споразумяват да засилят сътрудничеството си в областта на управлението на риска от бедствия. Набляга се на превантивните действия и проактивните подходи за справяне с опасностите и рисковете и за намаляване на рисковете от или уязвимостта по отношение на природни бедствия.

2. Сътрудничеството в тази област може да е съсредоточено върху:
 - а) намаляване на риска от бедствия, и по-специално устойчивост, предотвратяване на бедствия и смекчаване на последиците;
 - б) управление на знанията, иновации, научни изследвания и образование за изграждане на култура на безопасност и устойчивост на всички равнища;
 - в) оценка на риска от бедствия, мониторинг и реагиране при бедствия; и
 - г) подкрепа за развиването на капацитет за управление на риска.

ЧЛЕН 37

Природни ресурси

1. Страните се споразумяват да подобрят сътрудничеството и изграждането на капацитет по отношение на експлоатацията, развитието, преработката и предлагането на пазара на природни ресурси.
2. В рамките на сътрудничеството се работи за устойчивото развитие на природните ресурси посредством укрепване на регулаторната рамка, засилено опазване на околната среда и подсилване на разпоредбите за безопасност. С цел засилване на сътрудничеството и взаимното разбиране всяка от страните може да поиска провеждането на *ad hoc* срещи по въпроси, засягащи природните ресурси.

3. В съответствие с разпоредбите на дял IV страните си сътрудничат за създаването на прозрачна среда, която благоприятства преките чуждестранни инвестиции, по-специално в минния отрасъл.
4. Като отчитат съответните си икономически политики и цели и с цел да стимулират търговията, страните се споразумяват да насърчават сътрудничеството за премахване на пречките пред търговията с природни ресурси.
5. По искане на една от страните всеки въпрос, свързан с търговията с природни ресурси, може да бъде повдигнат и разгледан на заседанията на Съвместния комитет, предвиден в член 49.

ЧЛЕН 38

Образование, научни изследвания, младеж и професионално обучение

1. Страните се споразумяват да насърчават сътрудничеството в областта на образованието, научните изследвания, младежта и професионалното обучение. Те се споразумяват да повишават осведомеността относно възможностите за обучение в Съюза и в Афганистан.
2. Освен това страните насърчават действия за:
 - а) създаване на връзки между съответните си висши учебни заведения, специализирани агенции и младежки организации;

- б) насърчаване на обмена на информация и ноу-хау и на мобилността на студентите, младите хора, специалистите, работещи с младежи, изследователите, представителите на академичните среди и други експерти; и
- в) подкрепа за изграждането на капацитет и за подобряването на качеството на преподаването и ученето, като се възползват от друг имащ отношение опит, придобит в тази област.

3. Страните се споразумяват да насърчават изпълнението на програми в областта на висшето образование и младежта, като например програма „Еразъм +“ на Съюза, и програми за мобилност и обучение на изследователи, като действията „Мария Склодовска-Кюри“, както и да насърчават своите образователни институции да си сътрудничат по съвместни програми с цел да се способства за академичното сътрудничество и мобилността и да се стимулира сътрудничеството между младежки организации, включително чрез увеличаване на мобилността на младите хора и специалистите, работещи с младежи, в контекста на неформалното образование и учене.

4. Насърчава се сътрудничеството в областта на научните изследвания, включително посредством „Хоризонт 2020“ — рамковата програма на Съюза за научни изследвания и иновации за периода 2014—2020 г.

ЧЛЕН 39

Енергетика

1. Страните се стремят да засилят сътрудничеството си в сектора на енергетиката с цел подобряване на производството, доставките и използването на енергия в Афганистан, включително, но не само:

- а) насърчаване на енергията от възобновяеми източници и на енергийната ефективност;

б) засилено сътрудничество в областта на технологиите; и

в) професионално обучение.

2. Страните признават, че установяването на прозрачна и недискриминационна рамка, ненарушаваща конкуренцията и основана на правила, е най-добрият начин да се създаде благоприятна среда за преки чуждестранни инвестиции в сектора на енергетиката.

ЧЛЕН 40

Транспорт

Страните се споразумяват да си сътрудничат активно в области от взаимен интерес във връзка с всички видове транспорт, по-специално въздухоплаването, както и интермодалните връзки, с цел, *inter alia*:

а) улесняване на движението на стоки и пътници;

б) гарантиране на безопасността, сигурността и опазването на околната среда;

в) обучаване на персонал; и

г) увеличаване на възможностите за инвестиции с оглед на стимулирането на икономическото развитие чрез подобряване на транспортните връзки в целия регион.

ЧЛЕН 41

Заетост и социално развитие

1. В контекста на член 12 страните се споразумяват да си сътрудничат в областта на заетостта и социалното развитие, включително развитието на пазара на труда и младежката заетост, здравословните и безопасни условия на труд, равенството между половете и достойните условия на труд.
2. Сътрудничеството може да се осъществява под формата например на конкретни взаимно договорени програми и проекти, както и под формата на диалог, сътрудничество и инициативи по теми от общ интерес на двустранно или многостранно равнище, например в рамките на МОТ.

ЧЛЕН 42

Селско стопанство, развитие на селските райони, животновъдство и напояване

Страните се споразумяват да си сътрудничат с цел развиване на капацитета на Афганистан в областта на земеделието, животновъдството и поминъка в селските райони. Това сътрудничество включва следното:

- а) селскостопанска политика и производителност, насочени към гарантиране на продоволствената сигурност;
- б) в съответствие с дял IV възможностите за подпомагане на селскостопанската промишленост и търговията със селскостопански продукти, включително на търговията с растения, животни, добитък и продукти от тях, с оглед на по-нататъшното развитие на промишлените отрасли с особен акцент върху селскостопанския сектор;

- в) хуманно отношение към животните и добитъка;
- г) развитие на селските райони;
- д) обмен на опит и мрежи за сътрудничество между местни участници или икономически оператори, по-специално в области като научните изследвания и трансфера на технологии;
- е) развитие на политиката по отношение на здравето и качеството на растенията, животните и добитъка;
- ж) предложения и инициативи за сътрудничество, представени на международни селскостопански организации;
- з) развиване на устойчиво и екологосъобразно селско стопанство, включително производство на растителни култури, биогорива и трансфер на биотехнологии;
- и) защита на растителните сортове, технологии за семена и аграрни биотехнологии;
- й) създаване на бази данни и информационна мрежа в областта на земеделието и животновъдството; и
- к) обучение в селскостопанския и ветеринарния сектор.

ЧЛЕН 43

Околна среда и изменение на климата

1. Страните си сътрудничат, за да се съдейства на Афганистан да въведе високо равнище на опазване на околната среда и да насърчи опазването и управлението на природните ресурси и биологичното разнообразие, включително горите, в интерес на устойчивото развитие и приспособяването към изменението на климата и смекчаването на последиците от него.
2. Страните се стремят да способстват за ратифицирането, прилагането и съблюдаването на многостранните споразумения в областта на околната среда и изменението на климата.
3. Страните се стремят да засилят сътрудничеството в областта на приспособяването към изменението на климата и смекчаването на последиците от него, като поставят особен акцент върху водните ресурси.

ЧЛЕН 44

Обществено здраве

Страните се споразумяват, че при сътрудничеството помежду им ще се разгледат реформата на сектора на здравеопазването и предотвратяването и контрола на значими заболявания, включително чрез насърчаване на прилагането на международните споразумения в областта на здравеопазването. Сътрудничеството включва също така усилия за разширяване на достъпа до основни здравни услуги в Афганистан, подобряване на качеството на здравните услуги за уязвимите групи, по-специално жените и децата, увеличаване на достъпа до чиста вода и канализация и насърчаване на хигиената.

ЧЛЕН 45

Култура

1. Страните се споразумяват да насърчават сътрудничеството по въпросите на културата с цел по-добро взаимно разбиране и познаване на културите. За тази цел те подкрепят и насърчават съответни действия от страна на гражданското общество. Те зачитат културното многообразие.
2. Страните се стремят да вземат необходимите мерки за насърчаване на културния обмен и провеждат съвместни инициативи в различни културни сфери, включително сътрудничество за опазване на културното наследство.
3. Страните се споразумяват да се консултират и да си сътрудничат на съответните международни форуми, като например ЮНЕСКО, с цел да работят за постигането на общи цели като насърчаването на културното многообразие и опазването на културното наследство. По отношение на културното многообразие те също така се споразумяват да способстват за прилагането на Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване от 2005 г.

ЧЛЕН 46

Информационно общество

Като отчитат, че информационните и комуникационните технологии (ИКТ) са ключови аспекти на съвременния живот и са от изключително значение за икономическото и социалното развитие, страните обменят възгледи относно съответните си политики в тази област с цел да насърчат икономическото развитие, в това число свързаността за целите на образованието и научните изследвания. Те разглеждат, когато е целесъобразно, как най-добре да си сътрудничат в тази област, по-конкретно по отношение на търговията с продукти в областта на ИКТ, регулаторните аспекти на електронните съобщения и други въпроси, свързани с информационното общество.

ЧЛЕН 47

Аудио-визуална и медийна политика

Страните ще насърчават, подкрепят и улесняват обмена, сътрудничеството и диалога между компетентните си институции и участници в областта на политиката за аудио-визията и медиите. Те се споразумяват да установят редовен диалог в тези области.

ДЯЛ VII

РЕГИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ЧЛЕН 48

Регионално сътрудничество

1. Страните отчитат, че са необходими инициативи за регионално сътрудничество, за да се възстанови позицията на Афганистан на сухопътна връзка между Централна Азия, Южна Азия и Близкия изток, както и за да се стимулират икономическият растеж и политическата стабилност в региона. За тази цел те се споразумяват да си сътрудничат за насърчаване на регионалното сътрудничество чрез мерки, с които да се подкрепят усилията за изграждане на капацитет на афганистанското правителство, и по-специално на Министерството на външните работи. Повишеният капацитет ще позволи на правителството да играе по-голяма роля в различните регионални организации, процеси и форуми. Това сътрудничество може да включва мерки за изграждане на капацитет и на доверие, като например схеми за обучение, работни срещи и семинари, обмен на експерти, изследвания и други действия, договорени между страните.
2. Страните приветстват и потвърждават подкрепата си за процеса от Истанбул като важна инициатива за насърчаване на политическото сътрудничество между Афганистан и неговите съседи, включително чрез мерки за укрепване на доверието, съгласно договореното на конференцията на министрите „Сърцето на Азия“, проведена в Кабул на 14 юни 2012 г. Съюзът подпомага усилията на Афганистан да осигури ефективното изпълнение на мерките за изграждане на доверие и други ангажименти, поети на регионално равнище.

3. Страните също така се споразумяват да насърчават регионалното сътрудничество чрез своите дипломатически контакти и на регионалните форуми, в които участват.

ДЯЛ VIII

ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА

ЧЛЕН 49

Съвместен комитет

1. Създава се Съвместен комитет, съставен от представители на двете страни на възможно най-високо равнище, чиито задачи са:
 - а) да осигурява правилното функциониране и изпълнение на настоящото споразумение;
 - б) да определя приоритетите в съответствие с целите на настоящото споразумение;
 - в) да извършва мониторинг на развитието на цялостните отношения между страните и да отправя препоръки за постигане на целите на настоящото споразумение;
 - г) да отправя, по целесъобразност, искания за информация от комитети или други органи, създадени по силата на други споразумения между страните, и да разглежда докладите, представени от тях;

- д) да обменя становища и прави предложения по всички въпроси от общ интерес, включително бъдещите действия и наличните за тяхното осъществяване ресурси;
 - е) да разрешава разногласията, възникнали при прилагането или тълкуването на настоящото споразумение; и
 - ж) да разглежда всички сведения, представени от всяка една от страните относно изпълнението на задължения, и да провежда консултации за договарянето на решения по евентуални разногласия в съответствие с член 54.
2. Съвместният комитет обикновено заседава в Кабул и Брюксел на ротационен принцип на дати, определени по взаимно съгласие. Могат да се свикват и извънредни заседания на Съвместния комитет по взаимно съгласие на страните. Съвместният комитет се председателства от всяка от страните на ротационен принцип. Дневният ред на неговите заседания се определя по взаимно съгласие между страните.
3. Съвместният комитет може да реши да създаде специални комитети или работни групи, които да го подпомагат в изпълнението на задачите му. Той определя състава и задълженията на тези комитети или групи и начина, по който те следва да функционират.
4. Съвместният комитет осигурява надлежното функциониране на всяко секторно споразумение или протокол, сключени от страните в рамките на настоящото споразумение.
5. Съвместният комитет приема свой процедурен правилник.

ДЯЛ IX

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 50

Ресурси за сътрудничество

Доколкото техните съответни правила, процедури и ресурси позволяват това, Съюзът предоставя на Афганистан техническо и финансово подпомагане за осъществяване на сътрудничеството, предвидено в настоящото споразумение, а Афганистан предоставя необходимите ресурси, включително финансови средства, за да се осигури постигането на договорените цели.

ЧЛЕН 51

Сътрудничество в борбата с измамите

1. Страните осъществяват финансовото подпомагане в съответствие с принципите на добро финансово управление и си сътрудничат в защитата на своите финансови интереси. Те предприемат ефективни мерки за предотвратяване и борба с измамите, корупцията и всички други незаконни дейности, засягащи техните финансови интереси.

2. Всяко следващо споразумение или инструмент за финансиране, сключено между страните в хода на прилагане на настоящото споразумение, съдържа специални клаузи за финансово сътрудничество, които обхващат проверки на място, инспекции, контрол и мерки за борба с измамите, включително тези, провеждани от Европейската сметна палата и Европейската служба за борба с измамите.
3. С цел правилното прилагане на настоящия член компетентните органи на страните обменят информация и, по искане на една от страните, провеждат консултации съгласно съответното приложимо спрямо тях законодателство.
4. Органите на Афганистан проверяват редовно дали операциите, финансирани със средства на Съюза, са били правилно изпълнени. Те предприемат необходимите мерки за предотвратяване на измамите, корупцията и всички други незаконни дейности, засягащи тези финансови средства. Те уведомяват Европейската комисия за всички такива мерки.
5. Органите на Афганистан предават на Европейската комисия незабавно всяка информация, получена от тях във връзка с предполагаеми или действителни случаи на измама, корупция или други незаконни дейности, свързани с усвояването на средства на Съюза. В случай на съмнение за измама или корупция Европейската служба за борба с измамите също бива уведомявана. Органите на Афганистан също така уведомяват Европейската комисия за всички мерки, предприети във връзка с факти, за които е съобщено по силата на настоящия член.
6. Органите на Афганистан гарантират разследването и съдебното преследване на предполагаемите и действителните случаи на измама, корупция и всички други незаконни дейности в ущърб на средствата на Съюза. Когато е целесъобразно, Европейската служба за борба с измамите може да съдейства на компетентните органи на Афганистан в изпълнението на тази задача.

7. В съответствие със законодателството на Съюза и само с цел да се защитят финансовите интереси на Съюза, на Европейската служба за борба с измамите се разрешава, при поискване, да извършва проверки на място и инспекции в Афганистан. Те се подготвят и извършват в близко сътрудничество с компетентните органи на Афганистан. Органите на Афганистан предоставят на Европейската служба за борба с измамите всяка помощ, която ѝ е необходима, за да изпълни своите задължения.

8. Европейската служба за борба с измамите и компетентните органи на Афганистан могат да се споразумеят относно допълнително сътрудничество в областта на борбата с измамите, включително сключването на оперативни договорености.

ЧЛЕН 52

Бъдещото развитие на Споразумението

Всяка от страните може да прави предложения за разширяване обхвата на сътрудничеството по силата на настоящото споразумение, като взема предвид опита, натрупан при неговото прилагане.

ЧЛЕН 53

Други споразумения

1. Без да се засягат съответните разпоредби на Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, нито настоящото споразумение, нито действие, предприето по силата му, засягат правомощията на държавите —членки на ЕС, да осъществяват двустранно сътрудничество или да сключват, когато това е подходящо, двустранни споразумения и споразумения за сътрудничество с Афганистан. Настоящото споразумение не засяга прилагането или изпълнението на ангажменти, поети от някоя от страните в рамките на нейните отношения с трети страни.
2. Страните могат да допълват настоящото споразумение, като сключват специфични споразумения във всяка област на сътрудничество, попадаща в приложното му поле. Такива специфични споразумения представляват неразделна част от цялостните двустранни отношения, уредени от настоящото споразумение, и са част от една обща институционална рамка.

ЧЛЕН 54

Изпълнение на задълженията

1. Всяка от страните може да се обърне към Съвместния комитет в случай на разминаване при прилагането или тълкуването на настоящото споразумение.

2. Ако една от страните счита, че другата страна не е изпълнила някое от задълженията си по настоящото споразумение, тя може да предприеме подходящи мерки във връзка с настоящото споразумение или специфичните споразумения, посочени в член 53, параграф 2.

3. Преди да направи това, освен в особено неотложни случаи, тя представя на Съвместния комитет цялата съответна информация, необходима за задълбочено проучване на ситуацията, за да се търси решение, приемливо за страните.

4. При избора на подходящи мерки се дава предимство на мерките, които в най-малка степен пречат на прилагането на настоящото споразумение или специфичните споразумения, посочени в член 53, параграф 2. Мерките се съобщават незабавно на другата страна и са предмет на консултации в рамките на Съвместния комитет, ако това бъде поискано от другата страна.

5. За целите на правилното тълкуване и практическото прилагане на настоящото споразумение страните се споразумяват, че понятието „особено неотложни случаи“ в параграф 3 означава случаи на съществено нарушение на настоящото споразумение от една от страните. Съществено нарушение на споразумението е:

- а) отказване от настоящото споразумение, което не се допуска от общите норми на международното право; или
- б) нарушаване на някой от съществените елементи на настоящото споразумение, посочени в член 2, параграф 3 и член 9, параграф 2.

ЧЛЕН 55

Улеснения

За да се улесни сътрудничеството в рамките на настоящото споразумение, страните се споразумяват да предоставят на длъжностните лица и експертите, участващи в осъществяването на сътрудничеството, необходимите улеснения за изпълнение на техните функции съобразно със съответните вътрешни правила и разпоредби на страните.

ЧЛЕН 56

Интереси в областта на сигурността и разкриване на информация

1. Разпоредбите на настоящото споразумение не засягат съответните законови и подзаконови актове на страните относно публичния достъп до официални документи.
2. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не се тълкува като изискване към някоя от страните по него да предоставя информация, чието разкриване тя счита за противоречащо на основните ѝ интереси в областта на сигурността.
3. Страните потвърждават своя ангажимент за защита на класифицираната информация, получена в хода на тяхното сътрудничество.

ЧЛЕН 57

Териториално прилагане

Настоящото споразумение се прилага, от една страна, на територията, на която се прилагат Договорът за Европейския съюз и Договорът за функционирането на Европейския съюз, и при спазване на предвидените в тези договори условия и, от друга страна, на територията на Афганистан.

ЧЛЕН 58

Влизане в сила, срок на действие и денонсиране

1. Настоящото споразумение влиза в сила на първия ден от втория месец, следващ датата, на която страните взаимно се нотифицират за приключването на правните процедури, необходими за тази цел.
2. Споразумението има първоначален срок на действие от десет години. Той се удължава автоматично за допълнителни последователни периоди от пет години, освен ако шест месеца преди изтичането на срока на действие една от страните не нотифицира писмено за своето намерение да не го удължава.
3. Всички изменения на настоящото споразумение се извършват по взаимно съгласие на страните и влизат в сила само след като те са се нотифицирали взаимно за приключването на правните процедури, необходими за тази цел.

4. Всяка страна може да прекрати настоящото споразумение, като представи на другата страна писмено известие за денонсиране. Прекратяването влиза в сила шест месеца след получаването на тази нотификация от другата страна.

5. Нотификациите в съответствие с настоящия член се отправят, според случая, до Генералния секретар на Съвета на Европейския съюз или до Министерството на външните работи на Афганистан.

ЧЛЕН 59

Автентични текстове

Настоящото споразумение е съставено в два еднообразни екземпляра на английски, български, гръцки, датски, естонски, испански, италиански, латвийски, литовски, малтийски, немски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, унгарски, фински, френски, хърватски, чешки, шведски език, дари и пущу, като всички текстове са еднакво автентични.

Съставено в нагодина.

За Европейския съюз

За Ислямска република Афганистан